18-ter Jahrgang Nr. 125. Jüdische Pester Zeitung. Montag, 1. November 1886.

Redaction u. Administration
befinden sich:
BUDAPEST,
Hochstrasse Nr. 1.
Pränumera tions-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden österr. W.
Halbjährig 4 Gulden österr. W.
Vierteljährig 2 Gulden österr. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 9 Guld. — kr. ö. W.
Halbjährig 4 Guld. 50 kr. ö. W.
Vierteljähr. 2 Guld. 25 kr. ö. W.
Pränumerationen
werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פעסטער צייטונג

פאָליטישעס אָרגאַן. ערשיינט וואָכענטליך דרייַמאַל.

רעדאַקציאָן אונד אַדמינס-
טראַציאָן בעפינדען זיך:
בודאַפּעסט,
האָכשטראַסע נומ. 1.
פּראַנומעראַציאָנס-פּרייס:
פיר אָסטערייך-אונגאַרן
גאַנציעהריג 8 גולדען אָסטר. וו.
האַלביעהריג 4 גולדען אָסטר. וו.
פיר־טעלי־יעהריג 2 גולדען אָסטר. וו.
פיר אויסלאַנד
גאַנציעהריג 9 גולד. — קר. אָ. וו.
האַלביעהריג 4 גולד. 50 קר. אָ. וו.
פיר־טעלי־יעהריג 2 גולד. 25 קר. אָ. וו.
פּראַנומעראַציאָנען
ווערען יעדען טאָג אָנגענומען.
אַנאָנצען ווערען
נאָך אַריפלעגענדעם טאַריף בערעכנעט.

אכטצעהנטער יאהרגאַנג נר. 125. 1886

Erscheint wöchentlich dreimal.

בודאַפּעסט, מאָנטאָג חשון, תרמ"ז.

טרויריגע פינאַנצלאַגע.

„גע בען זיא איהרע דעמ־
סיאָן!" „דאַנקען זיא אָב!" הייסט מאַן
פאַרגעסטערן דעם פינאַנצמיניסטער סאַאַרי אים
אָבגעאַרדנעטעטהויזע צו. אַלס ער דען פאַראַנשלאָג
דער איינגאַהמען אונד אויסגאַבען (באַרשעט) דעם
אונגאַרישען שטאַאַטעס פיר דאָס יאָהר 1887 אין־
טערבישעטע, דער אבגיג אויסריס מיט יאָהר פאַן
דער אַפּפּאַציאָן, אבער ער מעגנעטיגטע דען ערנסט
דער לאַגע.

דיא ווירטשאַפטליכע לאַגע אינגאַרנס
שטעלט זיך אים לינסט דער שרעקענגען דעם
גראַפען סאַאַרי אַלס אייגע אבגעאַיס
טרייגע דאָר. דיא אויסגאַבען זונד שאָן זיט יאָה־
רען ביא אונס גראַסער אַלס דיא איינגאַהמען אונד
דאָס דעפיציט, דיא פעהלסטעלע שטיגט פאַן
יאָהר צו יאָהר. הייער ערגאַר האָט דאָס דעפי־
ציט דעם אונגאַרישען שטאַאַ־
טעס דיא בזיעעטצט גיע ער־
ראַנגטע האָהע פאַן מעהר אַלס 22,
זאַגע צוויי־אונד־צוויאַנציג מילליאָנען גולדען
ערייכט, אונד איזט אים זיעבען מילליאָנען
גראַסער, אַלס אים פאַריאָהריגע. דיא אינהיימיסכע
ציפפער, וועלכע דער פינאַנצמיניסטער אים אבגע־
אַרגעשטעלטהייט גאַנגטע לייסטע: 22.043.926 פל.
אים זיא פיעל זונד דיא אויסגאַבען אונגאַרנס גראַ־
סער אַלס דיא איינגאַהמען.

מאַן פראַגט זיך בעקלאַממען, וואָהער דאָס
קאַממט אונד וויא דעם אויהלפען איזט איך דיא
ערסטע פראַגע איזט דיא אנטוואָרט: וויל ווי אַ־
גען ביז אַן דיא צאָהלע הינאַן בעוויגטען פיעב־
דען האבען, דער אונס באַלד זא האָך וויא
אין שטאַנדיגער מרייגע צו שטעהען
קאַממט. איך דיא צוויטע פראַגע פעלגט ווער
פינאַנצמיניסטער מיט אייגער ערהאָהונג
דער שטייערן צו אנטוואָרטען, אבער ביא
אונס איזט דיא בעפאָלקערונג שאָן זא האָך בע־
שטייערט, דאַס אין עטעטעריע אנרעגען דער
שטייערשרוביע מיט מעהר מאַגרך איזט.

עס גיבט נור צוויי וועגע צור בעזייטיגונג
דעם דעפיציט: פערמינדערונג דער אויסגאַבען
אָדער פערמעהרונג דער איינגאַהמען. ערסטערעס
מיסטעל ערקלאַרט דער פינאַנצמיניסטער ביא דען
גענעראַלדעבאַטען פערהאַלטניסען פיר אונמאָגלך
אונד ער שלאָגט אים נאַמען דער רעגיערונג דיא
פערמעהרונג דער איינגאַהמען איך אַנגעגרע
וויזע פאַר: ערהאָהונג דער טראַנס־
פּאָרטגעבירען ביא פעריזאָגען אים 1
פערצענט אונד ביא פראַכטען אים 2 פערצענט,
ערהאָהונג דער רעכטסגעביהר
דען (שטעמפעל) אונד איינשראַנקונג
דער אַמטסאַרטאַ־פרייהייט, ער־
האָהונג דער איינגאַהמען אים דען שטאַאַטס־
באַהנען אונד דעם ערטראָגעס פאַם טאַ־
באַק־געאַלל דורך פערהינדערונג דעס
שמוגגעלס. אונד דורך דיא שטייגערונג דעס עקס־
פאָרטס.

אַן דען שלוסס זיינער אויסזאָהרונגען מיעבעט
פינאַנצמיניסטער גראַף סאַאַרי דיא וויזע
לעהרע, עס זיא אייגע שפּאַרזאַמקייט

בעלגיער „ווישע פרעסע" איך אין דעסבעגיי־
רעכטס שרייבען אונטער אנדערעם פאָלגענדעם גע־
אנטוואָרטעט: „אונס פעהלען ווירגיג האנדע, טראַ־
טגמיט, אנרעגונג אונד אנאַיפערונג פאַרבילדער;
אונד גערעדע דיא ווישע בעפאָלקערונג בעריישעט
אַלעס דזעוועס. אייגע דער איזאָהאַנען פיר דען
פערפאַל שפאַנגענס איזט דיא פערטייבונג דער
זונד אים 15-טען יאָהרהונדערט. עס איזט צייט, יי־
גען אנדרטהים ווערדע גוט צו מאַכען. דיא זאַכע
איזט גיכט זא שווער, ווייל שפאַנען גאַנץ בעריי־
טגער אַרגעשרישטען אונד גיכט מעהר האָם דאונד
דעם פאַנאַטיזמוס איזט, אַלס ווערבעס עס אין דער
געשבטע געפעגנגענגעס ווייר. פּאַטעסטאַנטען
אונד פּרוטעסטאַנטען דיער איזבאַנשטאַנד
דעם אחדע גמיטיגען אונד שלען." — דער שפּאַ־
נישע מיניסטער סאַגאַסטאַ האָט עקלאַרט:
„דיא ווען האָנגען אחנע אַרגער ווילכע בעשווער־
דע נאָך שפאַנען מאַמען אונד דעסען וויכטיגען
דאַס דיא רעגיערונג זיא, אין פאַרדער אבגעאַיס־
שטיממונג מיט דער מיינונג דעם לאַנדעס, „אחד
וואַלגער אונד סיפּאַטהיש אַיפערזאַמען ווייר." —
דיא הערפאַראַנגערסטען צוטיגונג אין שפאַנען
בעשפּרעכען שפאַלטלאַגען אַרטיקעלדיא מאַנ־
לוכטיג דער וויקטאָר דער, ווען נאָך שפאַנען,
אונד דער גראַפּסע טראַזיל דערזולדען דזיר־
דזיר אים פרינדשאַפטלען דזעגען אבער דיא ווען
אים.

* (דיא ווידען אונד דיא פאַ־
ריזער זוילטאַיסשטערלונג.)
אין פאַריז וויר, דיא ווייר בעריישט מעדרעשען,
אים אחדע 1889 אייגע גראַסע ווילטאַיסשטעלונג
שטאַטפינדען, דיא אַרבייטשען צו דערזולבען האַבען
בעריישט בעגאַנגען אונד זונד דיא ווידען דאַביא
אין דער פאַראַנגעגרעס מאַאַסע בעטהיליגט. אונטער
דען מטעלגעגען דער מאַנטאַלדאַמאַסאַן דער
ווערטאַרשטעלונג בעפינדען זיך צוויי אַדאַלי־
לטען: גראַף קאַרען דיא גוזער אונד
אייטשען פערעיר.

* (דיא אַגיטאַטיאָן אין פערבען.) דיא ווידען אין פערבען לעבען גלייכלעך
אונד אים בעסטען אייפערזיכטען מיט אחדען
גיטאַ־ווידשען מיטבירגערן, אים לעטצטען דריינגע
האָבען דיא ווידען שאַפען פיר פערבען געקאַמפּפען
אונד זין צאַהלטע דיא פערבישע אַרמעע מעהרערע
ווידשע אַפּפּיצערע, וועלכע זיך דער אַלגעמיינען
אכטונג ערפרייען, אייך האָט דיא פערבישע הייפּ־
שטאַדט אייגען קאָנגרעסען שטאַדט־אַרצט אין דער
פעראַן דעם פאַר מיט צוויי אחדען אים לעטצ־
בערגאַך בעדזיראַד אייגעגאַנגערטען הערחן
דר. בערגער, דער אין וואַרטער, שטרענג
גלייכגיגער ווידע אויזט. אין דער שטאַדטפאַליי־
טונג פאַן בעלגראַד אַמטירען 2 ווישע ראַטע אונד
דאַס אַרלאַמענט צאַהלט 2 גוראַהטעס ווישע
דעפּוטירטע. דיא גוסטיגע לאַגע דער ווידען אין
פערבען האָט פיעלע אין רוסאַיען פערפאַלגטע
ווישע פאַמיליען צור איסוואַנדערונג נאַך פערבען
פּראַנלאַסט. דיא מיסטען קאַממען עראַך אין
גראַסטעס עלענד אונד גאַנץ מיטטעלאָז דאַרטהין,
זא דאַס צו בעפּרעכען שטעהט, דאַס דיא רא־
גע דער בוהער אין פערבען אנאַלאָגען ווידען זיך
דורך דיא מאַסענהאַפטען צוגיגע אים רוסאַיען
אינגעסטיג געשטאַרטע ווידע. דיא פאַרזיער „אל־
בייא אַלדען אויסגאַבען גאַהה־
ווענדיג.

צור טאָגעסגעשיכטע.

אים אַם טערריבישען אבגע־
אַרדנעטענוזע האָט עס אַם לעצטען
פרייטאָג אינען לאַרסאַלדען צוישע פאַלל גענע־
בען. עס וואָרדען דיא אינגעלדען פאַראַגאַפּ דער
רעגיערונג דעם צאַלל־אינדראַגאַפּ דער
אַלגעמיינען אונד אַלגעמיינען אַרבייטס־
אינגאַנגען אַן רוסלאַנד געמאַכט, אינדעם דיא
פערראַטהערישען אַפּפּיצערע אין פריהיהיס
וועטצטע. נון, דא דער ערסטע שרעקען גע־
ווערדען איהם וואָהר ווישע מאַנעסאַנען ביל־
גאַרענס אַן רוסלאַנד פאַלגען, אונד דעמגעם ווירד
זיך באַלד מיט גראַסער געמאַלבקייט אין בולגא־
ריען בריטטאַכען. דיא רעגענשאַפט אונד דאַס
פאַלק פאַן בולגאַריען האָבען לאַנגע גענוג פיר איהר
רע אינאַכטאַנגקייט געקאַפּפּט. דא מאַן דיא פאַן
אַלדען זיטען אין שטאַרק מיסען דיא דיא
וואַפּפּען שטרעקען.

פערשיעדענע נייאַיגקייטען.

* (דיא רומעהר דער ווידען
נאָך שפּאַנגען) ווירד עטעט פאַן דער פאַר־
ראַנגערען שאַאַטטאַנגערן שפּאַניענס, דאַרגעטע
פאַן דעם אייך אין אינגערעם בראַאַטע ווידער־
האָלט ערוואַהנטען שפּאַנישען שרייבטטעלדער אונד
פאָליטיקער דאַן אַזדאַרא לאַפּעז,
וואָרם בעפּרוואַרטעט. דאַן לאַפּעז האָט אַן דיא

בעלגיער „ווישע פרעסע" איך אין דעסבעגיי־
רעכטס שרייבען אונטער אנדערעם פאָלגענדעם גע־
אנטוואָרטעט: „אונס פעהלען ווירגיג האנדע, טראַ־
טגמיט, אנרעגונג אונד אַנאַיפערונג פאַרבילדער;
אונד גערעדע דיא ווישע בעפאָלקערונג בעריישעט
אַלעס דזעוועס. אייגע דער איזאָהאַנען פיר דען
פערפאַל שפאַנגענס איזט דיא פערטייבונג דער
זונד אים 15-טען יאָהרהונדערט. עס איזט צייט, יי־
גען אנדרטהים ווערדע גוט צו מאַכען. דיא זאַכע
איזט גיכט זא שווער, ווייל שפאַנען גאַנץ בעריי־
טגער אַרגעשרישטען אונד גיכט מעהר האָם דאונד
דעם פאַנאַטיזמוס איזט, אַלס ווערבעס עס אין דער
געשבטע געפעגנגענגעס ווייר. פּאַטעסטאַנטען
אונד פּרוטעסטאַנטען דיער איזבאַנשטאַנד
דעם אחדע גמיטיגען אונד שלען." — דער שפּאַ־
נישע מיניסטער סאַגאַסטאַ האָט עקלאַרט:
„דיא ווען האָנגען אחנע אַרגער ווילכע בעשווער־
דע נאָך שפאַנען מאַמען אונד דעסען וויכטיגען
דאַס דיא רעגיערונג זיא, אין פאַרדער אבגעאַיס־
שטיממונג מיט דער מיינונג דעם לאַנדעס, „אחד
וואַלגער אונד סיפּאַטהיש אַיפערזאַמען ווייר." —
דיא הערפאַראַנגערסטען צוטיגונג אין שפאַנען
בעשפּרעכען שפאַלטלאַגען אַרטיקעלדיא מאַנ־
לוכטיג דער וויקטאָר דער, ווען נאָך שפאַנען,
אונד דער גראַסע טראַזיל דערזולדען דזיר־
דזיר אים פרינדשאַפטלען דזעגען אבער דיא ווען
אים.

* (דיא ווידען אונד דיא פאַ־
ריזער זוילטאַיסשטערלונג.)
אין פאַריז וויר, דיא ווייר בעריישט מעדרעשען,
אים אחדע 1889 אייגע גראַסע ווילטאַיסשטעלונג
שטאַטפינדען, דיא אַרבייטשען צו דערזולבען האַבען
בעריישט בעגאַנגען אונד זונד דיא ווידען דאַביא
אין דער פאַראַנגעגרעס מאַאַסע בעטהיליגט. אונטער
דען מטעלגעגען דער מאַנטאַלדאַמאַסאַן דער
ווערטאַרשטעלונג בעפינדען זיך צוויי אַדאַלי־
לטען: גראַף קאַרען דיא גוזער אונד
אייטשען פערעיר.

* (רומאַנישע ווידען אין פער־
בען.) דיא ווידען אין פערבען לעבען גלייכלעך
אונד אים בעסטען אייפערזיכטען מיט אחדען
גיטאַ־ווידשען מיטבירגערן, אים לעטצטען דריינגע
האָבען דיא ווידען שאַפען פיר פערבען געקאַמפּפען
אונד זין צאַהלטע דיא פערבישע אַרמעע מעהרערע
ווידשע אַפּפּיצערע, וועלכע זיך דער אַלגעמיינען
אכטונג ערפרייען. אייך האָט דיא פערבישע הייפּ־
שטאַדט אייגען קאָנגרעסען שטאַדט־אַרצט אין דער
פעראַן דעם פאַר מיט צוויי אחדען אים לעטצ־
בערגאַך בעדזיראַד אייגעגאַנגערטען הערחן
דר. בערגער, דער אין וואַרטער, שטרענג
גלייכגיגער ווידע אויזט. אין דער שטאַדטפאַליי־
טונג פאַן בעלגראַד אַמטירען 2 ווישע ראַטע אונד
דאַס אַרלאַמענט צאַהלט 2 גוראַהטעס ווישע
דעפּוטירטע. דיא גוסטיגע לאַגע דער ווידען אין
פערבען האָט פיעלע אין רוסאַיען פערפאַלגטע
ווישע פאַמיליען צור איסוואַנדערונג נאַך פערבען
פּראַנלאַסט. דיא מיסטען קאַממען עראַך אין
גראַסטעס עלענד אונד גאַנץ מיטטעלאָז דאַרטהין,
זא דאַס צו בעפּרעכען שטעהט, דאַס דיא רא־
גע דער בוהער אין פערבען אנאַלאָגען ווידען זיך
דורך דיא מאַסענהאַפטען צוגיגע אים רוסאַיען
אינגעסטיג געשטאַרטע ווידע. דיא פאַרזיער „אל־

טרויריגע פינאַנצלאַגע.

„גע בען זיא איהרע דעמ־
סיאָן!" „דאַנקען זיא אָב!" הייסט מאַן
פאַרגעסטערן דעם פינאַנצמיניסטער סאַאַרי אים
אבגעאַרדנעטעטהויזע צו. אַלס ער דען פאַראַנשלאָג
דער איינגאַהמען אונד אויסגאַבען (באַרשעט) דעם
אונגאַרישען שטאַאַטעס פיר דאָס יאָהר 1887 אין־
טערבישעטע, דער אבגיג אויסריס מיט יאָהר פאַן
דער אַפּפּאַציאָן, אבער ער מעגנעטיגטע דען ערנסט
דער לאַגע.

דיא ווירטשאַפטליכע לאַגע אינגאַרנס
שטעלט זיך אים לינסט דער שרעקענגען דעם
גראַפען סאַאַרי אַלס אייגע אבגעאַיס
טרייגע דאָר. דיא אויסגאַבען זונד שאָן זיט יאָה־
רען ביא אונס גראַסער אַלס דיא איינגאַהמען אונד
דאָס דעפיציט, דיא פעהלסטעלע שטיגט פאַן
יאָהר צו יאָהר. הייער ערגאַר האָט דאָס דעפי־
ציט דעם אינגאַרישען שטאַאַ־
טעס דיא בזיעעטצט גיע ער־
ראַנגטע האָהע פאַן מעהר אַלס 22,
זאַגע צוויי־אונד־צוויאַנציג מילליאָנען גולדען
ערייכט, אונד איזט אים זיעבען מילליאָנען
גראַסער, אַלס אים פאַריאָהריגע. דיא אינהיימיסכע
ציפפער, וועלכע דער פינאַנצמיניסטער אים אבגע־
אַרגעשטעלטהייט גאַנגטע לייסטע: 22.043.926 פל.
אים זיא פיעל זונד דיא אויסגאַבען אינגאַרנס גראַ־
סער אַלס דיא איינגאַהמען.

מאַן פראַגט זיך בעקלאַממען, וואָהער דאָס
קאַממט אונד וויא דעם אויהלפען איזט איך דיא
ערסטע פראַגע איזט דיא אנטוואָרט: וויל ווי אַ־
גען ביז אַן דיא צאָהלע הינאַן בעוויגטען פיעב־
דען האבען, דער אונס באַלד זא האָך וויא
אין שטאַנדיגער מרייגע צו שטעהען
קאַממט. איך דיא צוויטע פראַגע פעלגט ווער
פינאַנצמיניסטער מיט אייגער ערהאָהונג
דער שטייערן צו אנטוואָרטען, אבער ביא
אונס איזט דיא בעפאָלקערונג שאָן זא האָך בע־
שטייערט, דאַס אין עטעטעריע אנרעגען דער
שטייערשרוביע מיט מעהר מאַגרך איזט.

עס גיבט נור צוויי וועגע צור בעזייטיגונג
דעם דעפיציט: פערמינדערונג דער אויסגאַבען
אָדער פערמעהרונג דער איינגאַהמען. ערסטערעס
מיטעל ערקלאַרט דער פינאַנצמיניסטער ביא דען
גענעראַלדעבאַטען פערהאַלטניסען פיר אונמאָגלך
אונד ער שלאָגט אים נאַמען דער רעגיערונג דיא
פערמעהרונג דער איינגאַהמען איך אַנגעגרע
וויזע פאַר: ערהאָהונג דער טראַנס־
פּאָרטגעבירען ביא פעריזאָגען אים 1
פערצענט אונד ביא פראַכטען אים 2 פערצענט,
ערהאָהונג דער רעכטסגעביהר
דען (שטעמפעל) אונד איינשראַנקונג
דער אַמטסאַרטאַ־פרייהייט, ער־
האָהונג דער איינגאַהמען אים דען שטאַאַטס־
באַהנען אונד דעם ערטראָגעס פאַם טאַ־
באַק־געאַלל דורך פערהינדערונג דעס
שמוגגעלס. אונד דורך דיא שטייגערונג דעס עקס־
פאָרטס.

אַן דען שלוסס זיינער אויסזאָהרונגען מיעבעט
פינאַנצמיניסטער גראַף סאַאַרי דיא וויזע
לעהרע, עס זיא אייגע פשאַרזאַמקייט

לערהאכסט איינגעער פערזאן דען קארדינאל-פרימאס שטאמר צו בעגרייסען.

פאר געסטערן מארגענס איז אין גראן פאל-גענדעס, אים געסטרינגן אמסבלאטטע פעראפפענטליכטעס אלערהאכסטע האנדשרייבען דעס מאנינס אן דען „ביולאר איינגעלייפען.

„לייבער קארדינאל פרינס-פרימאס שימאר!

דיא האלבהונדערטסטע יאהרעסווענדע איהרער פרינסעליכען ווירקזאמקייט ווירד מיט איהנען ניכט נור פאן יעדעם איינצעלנען מיטגלייערע דער אונסער איהרער אבערהירטליכען לייטונג שטענדען קורכע, זאנדערן אויך פאן דעם גאנצען צענטראלגעדאנקע. מאן קאן זאגען, איהרע אונטערשיעדע דער רעליגיאן, מיט פיעטאט געפיערט, אונד צוואר אין פערדיענטער וויזע, דענן עס פערגעהרט אונד לעבט אין איהנען ניכט נור דען אן טוגענדען רייכען ערסטען קורבענפרינסטען דעם לאנדעס, זאנדערן אויך דען בעניסטערטען פאטריאטען. מיט פרייידע ערגרייפע איך אויך מיינע ווירדיגסטע פערליכען אנלאסס, אים איהנען מיינע איינגעסטען גלייקווינשע מיט דער פערזיכערונג איינצוזענדען, דאסס איהרע דורך איינע רייהע פאן יאהרען אום דיא קורכע, זאוויא אום טהראן אונד שטאאט מיט אינערשיטערליכער טרייע ערוואכבענען פיעלזייטיגען גלאנצענדען פערדיענסטע מיר אממערדאר אינפערגעססלך בלייבען ווערדען. איך פלעהע צור גאטטליכען פאטערזעהונג, וא מאגע איהר זעגענפערבריינגען לעבען צום וואהלע דער קורכע אונד דעם שטאאטעס ביז צור איינסטען גרענצע דעם מענשליכען אלטערס ערהאלטען.

געגעבען אין ווייען, אם 26. אכטן 1886.

פ ר אנ ץ יאזעף מ. פ."

דיא דעפשאצאן דער שטאדט בודאפעסט ווארדע פארגעסטערן פאם קיר כ ע נ פ ר מ ט ען עמפפאנגען. אבערבירגערמייסטער ראטה ריכטעט אן דענזעלבען אינע אנשפראכע, אין וועלכער ער דער טעפען פערערהרונג אונד דעם ערהרטסאפפלען דאנקע דער הויפשטאדטישען בעפאלקערונג, זאוויא דען גלייקקווינשען דערזעלבען אן לאנגערער רעגע איינדרוקק פערליהע. הערר אייף אבגערייסטע דער אבערבירגערמייסטער אונטער שטורמישען עלייגרופען דער דעפשאציאנסמיטגלייערער דעם פרינס פרימאס דאס ע ה ר ענ ב ר ע ר - ד ו פ ל אם דער הויפשטאדט אונד אינע גראנדיאזאנס-אדרעססע, דער יבילאר דאנקטע טיף ערגרייפען אונד זאגטע אונטער אנדערעם: „דיא הויפשטאדט איז זערעם פאטערלאנדעס. דאס פעגעהאפט שאנע בודאפעסט איזט דער שטאלץ דער נאציאן. דאס איזט גאר קיין אנשטאנדער אונגאר. דער דעזע שטאדט ניכט ליעבט אונד דערען איינבריהען ניכט וויינשט. איך בין מיר אממער בעוואוסט, דאס דיא הויפשטאדט דאס הערץ דער אונגארישען נאציאן בילדעט אונד זאוייט עס אין מיינען קראפטען שטאנד, וואר איך ערערעטיט בעמיהט. דאס איפבלהען דעזער שטאדט צו פארדערן, פאן הייטע אן יעדאך ווערדע איך דאס נאך בעניסטער-טער טהון, דא איך דורך דיא גיטע דעם הייפטשטאדטישען מיניציפיאלס גן זעלבסט בירגער פאן בודאפעסט גנוויארדען. (עלייגרופען). איך ווערדע מיך יעדעצייט שטאלץ דאריף בעריפען, דאס איך אין בירגער פאן בודאפעסט בין. (בעגייסטערטע עלייגרופען). וואהל אבגע איך איך בין גן ניכט יעגע פפלייכטען פערגעססען, דיא דער פרימאס דעם לאנדעס דער הויפשטאדט גגענעגאיבער האט. פאן יעטצט אב יעדאך ווערדע איך דיעזע פליכטען אין ערהאבענעם מאססע ערפילל איך געגאבע דעם אינד ווייל מיין געלאבנים אייך נאך קראפטען האלטען. איך דאנקע נאכמאלס אים פאלסטען הערצען פיר דיא ניטען ווינשע. ווייען זיא פערזיכערט. דאסס איך דיא אינטערעססען דער הויפשטאדט אממער אין מיינעם הערצען טראגען ווערדע, דא איך גן דאך זעלבסט אין בירגער פאן בודאפעסט בין." (לאנגאנהאלטענדע עלייגרופען).

איינגען מיטגלייערען דער דעפוטאציאן, דארונטער דעם אבערבירגערמייסטער, דעם בירגערמייסטער, דעם ווייצ-בירגערמייסטער אונד הערען מארטין שווייגער, ריקקעק דער פרינס-פרימאס דאנקענד דיא האנד.

פרענומעראציאנס-איינלאדונג.

ווי ערזוכען אונזערע געעהרטען פרענומעראנטען דעזען פרענומעראציאנס-שרייבען אם 1טען נאוועמבער צו עגרע גינג (וואס נאנז ר י ס ל יד אויף איהרע „אדרעסס-שליפ" אנגעוויעזען איזט), איהרע פ ר ע נ ו מ ע ר א ציאן נ י ט ס נ ס צו ערגייען, דאמיט דיא וויי-טערע פערזענדונג דער בלאטטער קיינע שטאריונג ערליידע.

איך בششען ווי דיא אדרעססע הייטליך וויא פאלגט אנגעגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג

האכשטראסע נומער 1. בודאפעסט.

Jüdische Pester Zeitung

Hochstrasse Nr. 1, Budapest.

☛ נויא איינטרעטענדע פראנומעראנטען ערהאלטען דיא שאן ערשיענענען טהיילע דער

געשיכטע דער נייערען צייט

נאכגעזענדעט.

נייעסטעס

איבער דען שטאנד דער כאלעראַ.

אין דען לעטצטען 24 שטונדען, פאן געסטערן (דען 28.) מיטטאגס בין הייטע מיטטאגס זינד אן דער כאלעראַ ערקראנקט 10 פערזאנען, געשטאר-בען 4. גענען געסטערן איזט אלזא איינע בעסערונג בעצייגליך דער שטערבעפאלע. הינגעגען איינע פערשלימערונג בעצייגליך דער ערקראנקונגס-פאלע צו פערצייכנען.

געשעפטסבעריכט

געטריידע-געשעפט. ווייצען וואר געסטערן פיעל צו מארקט געבראכט. דיא קויפלוסט וואר מעסיג, — — מעשטי וואוירען פערקיפט, פרייזע אינפערנאדערט.

ווייצען, הייסיגר 100 מעטער 81 קילאגראם 9.05 גולד, — 100 מעטערצענטנער 81 קילא —.9 גולדען. 200 מעטער-צענטנער 80.7 קילא. —.9 גולדען. 200 מעטער 80 ק. 8.95 גול.— 1700 מעטר 79.6 קילא 8.95 גולדען פעסטער-באדען 1600 מעטערצענ. 79 קילא 8.85 גולד אللעס פער 3 מאנאט.)

מאדן 6,35 — 6,55 גול.

גערסטע, פוטטער-וואארע 6,45 — 8,75 גולדן קוקורוזן 6.05—6,20 גולד

האפער. —,6 — 6,10 גול. פער מאססא.

טערמינגעשעפט. ווייצען פער פרוהיאהר 9.14—9.16 גולד. האפער פער פרוהיאהר 6,50 — 6.52 גול. קוקורוץ פער יוני 1887, 6.21—6.22 גולד.

פ ע ס ט ע ר ש ר א נ ט פ י ע ה - מ א ר ק ט בייא דעם אם 28-טען ד. מ. הייער אין פעסט אבגעראהלטענען וואכענמארקטע ווארדען 3557 ששיק גראס- אונד קליינ-פיעה צו מארקטע געבראכט. הייערבאי אין ווארדען פערקייפט: 74 ששיק ש ט י ע ר ע, פער מאאר פאן 110 ביז 200 גולדען — 1681 אכסען דאס מאאר פאן 160—290 גול, 830 קוהע, דאס מאאר פאן 110—162 גול. 275 מעלק-קוהע דאס ששיק פאן 80—190 גול. 158 ששיק ביעפעל, דאס מאאר פאן 100—210 גול. 359 ששיק קעלבער דאס ששיק פאן 22 — 26 גול. — ששיק שאאפע דאס מאאר פאן 7,50 גול. —. פרייזע פער 100 קילא: אכסען-פלייש 46—53 גולדען. קוה-פלייש —,38—42 גולדען. קאלב-פלייש 46—52 גולדען. אונד ביעפעל-פלייש 30—,40 גולדען.

ראטטאעריהונג פאם 28-טען אכטאבער 1886.

הערמאנגנשטאדט	69	6	2	49	59
פ ר אנ ץ	81	54	29	1	76
ל ע מ ב ע ר ג	11	16	32	8	82

הערויסגעבער אונד פערענטוואָרטליכער רעדאקטאר:

מ. סאבאלטשי.

פרוכט- אונד מעהלפרייז-טאבעללע.

ווייצען	פער 100 קילאגראם	קויפלוסט פער העקטאלי.
גאראנגנארישער	75	—.— — —.—
"	76	—.— — —.—
"	77	8.25 — 8.30
"	78	8.40 — 8.40
"	79	8.55 — 8.60
"	80	8.60 — 8.70
"	81	8.75 — 8.80
פעסטער-באדען	75	—.— — —.—
"	76	8.30 — 8.40
"	77	8.45 — 8.50
"	78	8.50 — 8.60
"	79	8.70 — 8.65
"	80	8.80 — 8.75
"	81	—.— — —.—
ווייסענבורגער	75	—.— — —.—
"	76	3.35 — 8.45
"	77	8.45 — 8.55
"	78	8.55 — 8.65
"	79	9.75 — 8.70
"	80	9.85 — 9.80
"	81	—.— — —.—
טהייס	75	—.— — —.—
"	76	—.— — —.—
"	77	8.35 — 8.45
"	78	8.50 — 8.55
"	79	8.55 — 8.65
"	80	9.75 — 8.70
"	81	9.85 — 9.80

פ ר י ב ט ע	פער העקטאלי.	קויפלוסט פער 100 קילאגראם
קארן (ארט)	72—70	6.55 — 6.35
גערסטע פוטטער.	60	6.55 — 6.30
מארק	62	8.15 — 6.90
האפער	41	6.40 — 6.20
קוקורוזן באנאט.	75	6.30 — 6.25
דעטטא אנדערע	73	6.55 — 6.50
הויזע	—	— —

בערלינער מאַרקט	ווייצען	פער הערכסט	8.90
	"	פריה-יאהר	9.56
	"	"	—.—
	קוקורוזן	יוני 1886	6.75
	גערסטע	"	—.—
	האפער	פריה-יאהר	—.—
	"	הערכסט	6. 3
	רעפס	איני-פעבס.	9.75

זאמ ט ע ר ל		g.	kr.
דער זאק צו 100 קילאגראם	נומער	0	80
	"	1	30
	"	2	80
	"	3	20
	"	4	40
מיט זאק	"	5	—
פייע באהן	"	6	40
	"	7	—
	"	8	30
	"	8½	40
שפיריטוס אלטע מעטראלע פרעהפענע			—
" נייע "			25
קאטאפעל			

קיר-טאבעללע פאם 28. אכטאבער.

g.	kr.	ל א ז ע.
131	50	1854 יר. 4 פרעצענטיגע שאאפסן. לאט
140	—	1860 יר. " " "
139	50	ווייסע "
169	—	1864 יר. לאט צו 100 גולדען.
168	50	רעטטע " 50 "
121	—	אונגארישע פרעמיענלאזען צו 100 גולד.
124	50	פרוטסטאנט.לאט
55	—	קאטע יזפאנענלאט
18	25	שיפטנ.לאט
177	75	קיזפיש.לאט
45	25	קלאם.לאט
118	—	לאט.לאט פפרעס.פפרעס.לאט
21	—	אונגארישע.לאט
23	—	קלאוזענבורג.לאט צו 10 גולד.
18	—	קלאוזענבורג.לאט " 20
46	—	פאפענ.לאט " 40
42	50	פאדאס.לאט " 40
18	75	וולאלאס.לאט " 40
50	25	פאלס.לאט " 20
22	55	וואלאכישע.לאט " 10
54	75	פפ.לוזאנס.לאט " 40
25	25	פאפאסיס.לאט " 20
28	—	פרעטסיס.לאט " 20
137	—	רעטטע.לאט " 100
69	—	רעטטע.לאט " 50
33	80	וואלאכישע.לאט " 20
42	50	ווייסע.לאט " 20
125	50	ווייסע.לאט
31	—	פרעטסיס פרעטסיס.לאט
9	90	אונגار. פפרעטסיס.לאט
14	—	פרעטסיס.לאט

kr.	ווערטה-פאפערע.
105 95	אונגארישע פאלרענלאזע אי 4 פרעצענט.
— —	רעטטע
121 50	פפפפרעטסיס
94 70	אונגארישע פאפיר-רענטע
105 75	אונגארישע גרונדענטלאסטונגען
105 75	פפפפרעטס פאפאפיר
105 35	רעטטענגרונדע
105 20	נאדיאנע
109 —	פאפרעטס
105 25	קרפאפיר אונד פלאטאנפרעטס
152 75	אונגار. אייזענבאהן-אקטיען
100 —	ווייזענבורגס.אדלענבאך.אקטיענען
	אונגار. הייפאפ.אדרעדיאל. אקטיענען
98 75	נעל פיר 100 צו 6½
103 50	אונגار. גרונדענטלאסטונגס אקטיענען
101 75	אונגار. פאפענקרייץ.אויזגאבען
191 5	אלפאלד.פאפאנדע פאהן
179 50	אונגار. פאדרעטע אייזענבאהן צו
176 —	אונגار. נאדר.פפפ.פאהן
175 —	אונגار. ווייסבאהן
	נעלד-פאלוטן.
— —	וולענבורג אויזיג
5 95	דוקאטען
10 —	פפפפרעטס.פאהן. פ גולד. פאלרענלאזע
61 50	דויטשע ווייסבאנקנאטען
12 40	פפ מארק.שטיקע
10 31	דויטשע אינפאלד
1 21	דויטשע פאפיר.גולד

Eigenthümer Witwe M. REIS. Herausgeber und verantwortlicher Redacteur: M. SZABOLCSI. Budapest. Druck von Sam. Markus, Andrássystrasse Nr. 12.

טסגעמיינדע, אלל זיך דעם אינטאלישען געלעהר-
טען אלעמענטס יאהר אבייאהל ווערד אים
רוססישען נאך אים יידישען קאלענדער איבערגעגע
וועלכער פיערטאג פערציילט ווערד, בלעבען
דיא הייזטהארע פערשפערט, דיא מאנאצינע
אונד קינדערבלעדער אינערעסענט אונד זאממטליכע
אין דיא שטאדטפאנט מונדערד פענסטער
פערשלאסען, יא דיא הייסשטראסע זערבסט
ערשיען ווי אינגשטאנד, רעגן מיט אינזאמע
אינגער זאלדאטען ווארטהן קיין מענש צו
זעהן.

אין אינאן האטטע בעפאהלען, דיא יונגע-
קינדער געוואלטזאם דער הייזהטען פפלעגע, דען
מוטטערברטען צו עגטרעטען. אים זיא אין אינע
וויסטע, נור פאן מילטאריש, שטראפלאגען
בעוואהרנטע גנעגנד צו שלעפען. דיעזער אונאן
ווארנכטם אנדערעס, אלס דאס סאנקציאנירטע
טאדעסאטהייל פאן טייזער אונד אבערטייזער
ארמען קינדערן, דיא קיין אנדערס פערבראכען בע-
גאנגען האטטען, אלס דאסס זיא אלס יודען צוי
יעלט געראממען אונד דאסס אינגע אהרבע אל-
טערען ברודער, אים דעם אהנען דאמאלס מיט
רעכט זא פרכטבארען מיליטאר-דינסט צו עגטגע-
הען, אבער דיא גרענצע געפלאהען ווארען. עס
ווארען קיין פאלל פארגעקאממען, דאסס אינגע דיע-
זער יונגער עמאלס אין יונגע היימאט אונד צו
יונגען אנגעהאריגען ווערגעקעהרט ווארע, אונד
טראטזדעם בעטראכטעטען דיא אינגלטכליכען
עלטערן אהרע אים רעקרוטען פערשלקטען אהנע
אלס גנעשטאנען, אונד זאפאר נאך שאמטע-
האבטער אבזונדרונג דעם טראנספארטעם צערדרים-
טען דיא אהרע קלידער אונד בראכטען דיא פאר
גנעשיבענע טייזרצייט (שבע) אייף דער ערדע צו.

אין דער פערלאסענען נאכט האטטע ווייג-
דער איינמאל איין אבזאל אין דען בעהוזונגען
דער ארמעען יידישען פאמיליען שטאטגעפונדען;
דיא אירפאהרונג אים דעם שלאפ אויפגעריס-
טעלטען קנאבען ווארען. טראטץ דעם פוסספאלי-
גען פלעהנגנס דער צו טאדע ערשרעקטען ול-
טערן, ערבארמונגסלאז ערזיפפען אונד דער דרייס
טען הארדען ווארע אבגעגעבען ווארען, אונד
נון זאלטע דיא גאנצע צוזאממענגעראפפטע קינדער-
שאאר. דיא ערוואהנטע הייסשטראסע אפפס-
דער, ווא אינע פיר דיא שלאכטבאנק ריכטע שאפ-
הערגעדע דעם הייסדעפאה אים מיליטאר-טראנס-
פארטהייז אינגעלעפערט ווערדען. אים נון דעם
אינזאנבאר טרייגען אונד דיא טיעף אינגעטטע
ווערע ערשטטערנדען אבזליקע דיעזער דעם
זיבערען פערדערבען געוויסהען, אבגעהאלטען
אונד אין אהדער טאדעסאנגסט ווממערנדען קלי-
ווייטגעראנגאנגען דעם יאהרעס 1852. טראטץ דער
פארגעזיכטען שטונדע, אונד אבזיאהל ווערד אים
רוססישען נאך אים יידישען קאלענדער איבערגעגע
וועלכער פיערטאג פערציילטע ווער, בלעבען
דיא הייזטהארע פערשפערט, דיא מאנאצינע
אונד קינדערבלעדע אינערעסענט אונד זאממטליכע
אין דיא שטראסענפאנט מונדערד פענסטער
פערשלאסען, יא דיא הייסשטראסע זערבסט
ערשיען ווי אינגשטאנד, רעגן מיט אינזאמע
אינגער זאלדאטען ווארטהן קיין מענש צו
זעהן.

אין אינאן האטטע בעפאהלען, דיא יונגע-
קינדער געוואלטזאם דער הייזהטען פפלעגע, דען
מוטטערברטען צו עגטרעטען. אים זיא אין אינע
וויסטע, נור פאן מילטאריש, שטראפלאגען
בעוואהרנטע גנעגנד צו שלעפען. דיעזער אונאן
ווארנכטם אנדערעס, אלס דאס סאנקציאנירטע
טאדעסאטהייל פאן טייזער אונד אבערטייזער
ארמען קינדערן, דיא קיין אנדערס פערבראכען בע-
גאנגען האטטען, אלס דאסס זיא אלס יודען צוי
יעלט געראממען אונד דאסס אינגע אהרבע אל-
טערען ברודער, אים דעם אהנען דאמאלס מיט
רעכט זא פרכטבארען מיליטאר-דינסט צו עגטגע-
הען, אבער דיא גרענצע געפלאהען ווארען. עס
ווארען קיין פאלל פארגעקאממען, דאסס אינגע דיע-
זער יונגער עמאלס אין יונגע היימאט אונד צו
יונגען אנגעהאריגען ווערגעקעהרט ווארע, אונד
טראטזדעם בעטראכטעטען דיא אינגלטכליכען
עלטערן אהרע אים רעקרוטען פערשלקטען אהנע
אלס גנעשטאנען, אונד זאפאר נאך שאמטע-
האבטער אבזונדרונג דעם טראנספארטעם צערדרים-
טען דיא אהרע קלידער אונד בראכטען דיא פאר
גנעשיבענע טייזרצייט (שבע) אייף דער ערדע צו.

אין דער פערלאסענען נאכט האטטע ווייג-
דער איינמאל איין אבזאל אין דען בעהוזונגען
דער ארמעען יידישען פאמיליען שטאטגעפונדען;
דיא אירפאהרונג אים דעם שלאפ אויפגעריס-
טעלטען קנאבען ווארען. טראטץ דעם פוסספאלי-
גען פלעהנגנס דער צו טאדע ערשרעקטען ול-
טערן, ערבארמונגסלאז ערזיפפען אונד דער דרייס
טען הארדען ווארע אבגעגעבען ווארען, אונד
נון זאלטע דיא גאנצע צוזאממענגעראפפטע קינדער-
שאאר. דיא ערוואהנטע הייסשטראסע אפפס-
דער, ווא אינע פיר דיא שלאכטבאנק ריכטע שאפ-
הערגעדע דעם הייסדעפאה אים מיליטאר-טראנס-
פארטהייז אינגעלעפערט ווערדען. אים נון דעם
אינזאנבאר טרייגען אונד דיא טיעף אינגעטטע
ווערע ערשטטערנדען אבזליקע דיעזער דעם
זיבערען פערדערבען געוויסהען, אבגעהאלטען
אונד אין אהדער טאדעסאנגסט ווממערנדען קלי-
נען צו עגטרעטען, אים דען הערצבעבעדען יאמ-
מער דער דעם אינגלטכליכען נאכזיאנגעגנדען אונד
דיא האנדע רינגגנדען מטטער. אים דיא צום הים-
מער דרינגגנדען פערצווייפלונגסרופפ דער ווינגע-
דען פאטער נכט צו הערען, ווארע דיא פאם מטלייד
ערגרייפפענע אינגיאהרגערשאפט גנפלאהען.

יעטצט ווארע איך דער פאן אללען גנמיעדענע
אונד פאן ווייטעם שאן דורך ווייטעם גנשטריא אונד
לייטעם דראמפפהאפטעם ווינגען זיך מעלדענדע פער-
האנגנספפאלדע צו אין ווכם גנלאממען. דיא קלי-
נען, צור פערשלכלונג בעשטממטען דעקרוטען וויא-
דען דעם אינפאהמארטע אללער אין דער שמאדט
אונד אין דען אומרענגנדען ארשאפפטען אינגעדאה-
בענען קנאבען נאהענגלאממען. פאן דיעזעם דעפאה
אים זאללטען זיא נאכפטען מארגען אין שאפפלצע
גנקליידעט, אונד מטטעלפט פארשפאנגיאנגען
נאך דער הייפטשטאדט בעפארערט ווערדען, אים
פאן דא דען מארש נאך דער טייזנגדע פאן מיללען
גנטפפערנטען קאלאגע אנצטרעטען. אבער פעלצע
אונד פארשפאנט ווארען נור אייף דעם
פאפיער גנזאמלט, אין ווילקערליכע אנטטע
דער פערגאנטיארטליכע טראנספפארטפיהרער פאר
ווזנגגען מאנגן אינגע הונדערט רובעל אים מאר-
טגנשפיער פערארען אונד מאנגט עס אים יא
איריגגנס פאללאממען גלייכגלטיג זיין, אב דיא
ארמען גנשאפפע אינגע וואבען פיהרער אדער
שפאטער אן ערלאדונג אדער אן זאמט ווילבער
דראנקהייט צו נרונדע גנהען ווערדען.

יע נאהער דיא מאלאגע דעם טראנספארט-
דיעזע מאם. דעמטא הייבליכער פלאמטען דיא
טראגגען, דעמטא ליטער אונד שווערער הרב-
צטטערטען דיא מלאגעריפפ דער פערצייפפלטען
עלטערן דיא ליפפ. דער אממערצנ ווארד ערדרוך
צום אינגאנגע דעם גארניזאנהוזעם גנלאנגט,
אונד זאפארט האטטע דיא עסקארטע אים דיא
מלינע מאנגשאפפ אינגען דכטען, דרייפאכע!
דארבערזיז גנבלדעט; מיין לעטצטער גרוסס,
מיין צא רגלוכנם אבשיעדסוארט. נכט אין פרוב-
טגער בלוקע מעהר ווארען דען אינגלטכליכען, אין
אהרהעם זעלעגנשמערצע שיער פערגעהענדען מט-
טערן גנשטאטטעט ווארדען. דאס טראר דעם
פאן אינגעם מיליטאר-מאדדאן אומרינגטען גבעוידעם
ווארדע דען אנגעקאממענען גנפאפפנעט אונד אנ-
טער גראפפסלכעם. ווישהען גנלעגנעם אינפשרייא
דער צערקנגנבלבענען ווערדער גנשראפפענען;
ווא פיר דיא אים דעם לעבען גנשיעדענען. נאב
עס פיר דיא דארין גנפאנגענען קינדער קיין ווערדע-
ערהען. קיינע צערבפפט מעהר. דיא ווארען פיר אהרע
עלטערן גנשטארבען אונד בעגראבען. . .

פאללעטאן.

סודטאן אונד דרעמער.

דיסטאריטער יאמאן אים דער נעשיכטע דער טירקייא.

(26-טע פארזעטצונג.)

אים דען קעסטער דעם עיסטען אנשארעניימע-
נעם נרטם עס אינדעכטען לארמענד דער. דיעזע קעסטעל
פפלעגטען איינע נאפפסע אללע אין דער נעשיכטע דעם
טירקישען ריינכס צו שפיעלען. דאס יאנישארעגהער
שאאריעט זיך נאטליך אום איינען דעראיטיגען קעסטעל,
ווענן עס קיינע אדער בראנדשאפטצונג פארדיעט, ווענן
נאך דען קאפפען פערהאפפטער פאשאס בריללטע, ווענן
עס דיא פאהנע דעם פראפפטען צו דהען פעללאנגטע, נונד
דיעזע קעסטעל מיטטען דיא בערדאנגטען אנפיהרער אונד
פארשאהם עגטווערער מיט נאלד אדער מיט דעם איינגעגען
בלוטע אנפיללען.

איינע נרוסטע אנזרוהיגע יאנישארען אומשאנד
דען קעסטעל, וועלכער אויף איינעם האהען דרייפוס שאנד,
אבדוללאה שאפאדא אונד מיסטלי בעפאנדען זיך אויך
אנטער דיעזען.

בידע טרוגען יאנישארעגגעוואנד מיט זנדען טוכאנס,
וועלכען אין שוואצע דייטער שטיקקטע (ווייסע ונד
דאס אבצייכען דער אנפיהרער), נאקקטען ווארען אונד נור
ביי אן דאס קנע דייכנדען ווישען פאנטאלאנס. אבדוללאה
פערדאפר קיין דען נעפטיגען דראפטע: דאס נעטטערן
אונד דייטע פערטיילטע נעלר, וועלכעס אים הוזקאן צו

נען צו עגטרינגען, אים דען הערצבעבעדען יאמ-
מער דער דעם אינגלטכליכקפטיגע נאכזיאנגעגנדען אונד
דיא האנדע רינגגנדען מטטער. אים דיא צום הים-
מער דרינגגנדען פערצווייפלונגסרופפ דער ווינגע-
דען פאטער נכט צו הערען, ווארע דיא פאם מטלייד
ערגרייפפענע אינגיאהרגערשאפט גנפלאהען.

יעטצט ווארע איך דער פאן אללען גנמיעדענע
אונד פאן ווייטעם שאן דורך ווייטעם גנשטריא אונד
לייטעם דראמפפהאפטעם ווינגען זיך מעלדענדע פער-
האנגנספפאלדע צו אין ווכם גנלאממען. דיא קלי-
נען, צור פערשלכלונג בעשטממטען דעקרוטען וויא-
דען דעם אינפאהמארטע אללער אין דער שמאדט
אונד אין דען אומרענגנדען ארשאפפטען אינגעדאה-
בענען קנאבען נאהענגלאממען. פאן דיעזעם דעפאה
אים זאללטען זיא נאכפטען מארגען אין שאפפלצע
גנקליידעט, אונד מטטעלפט פארשפאנגיאנגען
נאך דער הייפטשטאדט בעפארערט ווערדען, אים
פאן דא דען מארש נאך דער טייזנגדע פאן מיללען
גנטפפערנטען קאלאגע אנצטרעטען. אבער פעלצע
אונד פארשפאנט ווארען נור אייף דעם
פאפיער גנזאמלט, אין ווילקערליכע אנטטע
דער פערגאנטיארטליכע טראנספפארטפיהרער פאר
ווזנגגען מאנגן אינגע הונדערט רובעל אים מאר-
טגנשפיער פערארען אונד מאנגט עס אים יא
איריגגנס פאללאממען גלייכגלטיג זיין, אב דיא
ארמען גנשאפפע אינגע וואבען פיהרער אדער
שפאטער אן ערלאדונג אדער אן זאמט ווילבער
דראנקהייט צו נרונדע גנהען ווערדען.

יע נאהער דיא מאלאגע דעם טראנספארט-
דיעזע מאם. דעמטא הייבליכער פלאמטען דיא
טראגגען, דעמטא ליטער אונד שווערער הרב-
צטטערטען דיא מלאגעריפפ דער פערצייפפלטען
עלטערן דיא ליפפ. דער אממערצנ ווארד ערדרוך
צום אינגאנגע דעם גארניזאנהוזעם גנלאנגט,
אונד זאפארט האטטע דיא עסקארטע אים דיא
מלינע מאנגשאפפ אינגען דכטען, דרייפאכע!
דארבערזיז גנבלדעט; מיין לעטצטער גרוסס,
מיין צא רגלוכנם אבשיעדסוארט. נכט אין פרוב-
טגער בלוקע מעהר ווארען דען אינגלטכליכען, אין
אהרהעם זעלעגנשמערצע שיער פערגעהענדען מט-
טערן גנשטאטטעט ווארדען. דאס טראר דעם
פאן אינגעם מיליטאר-מאדדאן אומרינגטען גבעוידעם
ווארדע דען אנגעקאממענען גנפאפפנעט אונד אנ-
טער גראפפסלכעם. ווישהען גנלעגנעם אינפשרייא
דער צערקנגנבלבענען ווערדער גנשראפפענען;
ווא פיר דיא אים דעם לעבען גנשיעדענען. נאב
עס פיר דיא דארין גנפאנגענען קינדער קיין ווערדע-
ערהען. קיינע צערבפפט מעהר. דיא ווארען פיר אהרע
עלטערן גנשטארבען אונד בעגראבען. . .

פאללעטאן.

סודטאן אונד דרעמער.

דיסטאריטער יאמאן אים דער נעשיכטע דער טירקייא.

(26-טע פארזעטצונג.)

אים דען קעסטער דעם עיסטען אנשארעניימע-
נעם נרטם עס אינדעכטען לארמענד דער. דיעזע קעסטעל
פפלעגטען איינע נאפפסע אללע אין דער נעשיכטע דעם
טירקישען ריינכס צו שפיעלען. דאס יאנישארעגהער
שאאריעט זיך נאטליך אום איינען דעראיטיגען קעסטעל,
ווענן עס קיינע אדער בראנדשאפטצונג פארדיעט, ווענן עס
נאך דען קאפפען פערהאפפטער פאשאס בריללטע, ווענן
עס דיא פאהנע דעם פראפפטען צו דהען פעללאנגטע, נונד
דיעזע קעסטעל מיטטען דיא בערדאנגטען אנפיהרער אונד
פארשאהם עגטווערער מיט נאלד אדער מיט דעם איינגעגען
בלוטע אנפיללען.

איינע נרוסטע אנזרוהיגע יאנישארען אומשאנד
דען קעסטעל, וועלכער אויף איינעם האהען דרייפוס שאנד,
אבדוללאה שאפאדא אונד מיסטלי בעפאנדען זיך אויך
אנטער דיעזען.

בידע טרוגען יאנישארעגגעוואנד מיט זנדען טוכאנס,
וועלכען אין שוואצע דייטער שטיקקטע (ווייסע ונד
דאס אבצייכען דער אנפיהרער), נאקקטען ווארען אונד נור
ביי אן דאס קנע דייכנדען ווישען פאנטאלאנס. אבדוללאה
פערדאפר קיין דען נעפטיגען דראפטע: דאס נעטטערן
אונד דייטע פערטיילטע נעלר, וועלכעס אים הוזקאן צו

„אום אינקרייט אויסצורייסען, אתר ווערדעם, אין פעס-
סערן נעלנגם, מיר פאללען."

„שייעם דער, מיינע פריינדע!" שפראך מיסטלי צו
ווייגען נגפאהרשען נעוויינגרעם. „דיעזער מענש איזט בעפרוי-
קען. ער האלט זיך קיין אייף ווינען פיסטען. ווא יאנאסס
דוא דערליא צו זאגען. דאס צווייא יאנישארען, צווייא
בלוטען, דור פאהנען וואללען. דא דיא פאהנען פאר איהנען
פלאפפטערט!"

„איך האבע בעפעהל פאם קאפי קיאיא, אייך פאר
ווין אנגעזיכט צו פיהרען."

„נכט זא, דוא הונד! ער מאנע צו אונס קאממען,
ווענן ער עשוואם מיט אונס צו טהון האט! וויא, קאפיא-
דען? האבע איך נכט רעכט, ווענן איך זאגע, דאסס עס
פפלכטם דעם קאפי קיאיא ווארע. הער אם שראכפפעלד,
אים לאנער, בייא אונס צו ערשיינען? האבע איך נכט רעכט
ער מאנע הערהערקאממען!"

אין אללגמיינעס נעבריל בלייבענט ווינען איינ-
מאל, ער מאנע הערהערקאממען, ווענן ער מיט איינעם
יאנישארען שפרעכען ווילל; ווער האט יממאלס שאן גע-
הארט, דאס מאן איינען יאנישארען אויס דעם לאנער גע-
האלט האבען?

פערוואן פערמאכט זיך קיין צו בעצאהמען.

„אתר בידע ווייד מאדער; אתר האבט דעם סודטאנס
בערבראכאיי אומגעבראכאס."

איין אללגמיינעס נעלאכטער ווארד דיא אנטוארט.
דענן יעדער יאנישארע וואוסטע יא דאס בעייטס.

(פאר-זעטצונג פאלגט.)

לאנס איז.» וואורדע דרינגענד ערזוכט, אין דיעזער בעציעהונג אבהילף צו שאפן.

* (דיא אלטע גארדע שטירבט.) ווייטער איז איינער אים דער דריטע דער אלטען גארדע גאטטעס אים דעם לעבען געשיקט. ווייא ווייט מיט וועהמוטה פערגעהמען. איז נאמליך אם פערפאסעגען שטיי עדת חרב המי הנ. הערים ר׳ יעשאן טוים ק׳. דאבבעגער אין עצרע געשטארבען. דיא לויה פאנד טאגס דאריף אם שמחת תורה שטאטט, דער פיר דיא צעגעבע גע־מינדע. דיא אן אידרען לערהער אונד פירהער מיט לעבע אונד ערפיר־ברכ הנגן אין איינען טאג דער טריער פערוואנדעלט וואורדע.

* (ערשיטטערונגדעס איגלוקס.) ווען מאן אין דער אונגארישען הייפשטאדט אין דיזן זכט, ווא אנדערע ירישען, האבען, געפאנגען מיט שטרענגער רעליגיעזער אונד אינבעגרענצע־טער וואהרהאפטיגקייט וואהנעט, דאנן צייגט מאן איך דאס הייז פראנקל, דער פאר איינער דייטע פאן אחרען פאן גראסוואטרען הערהער אבערזיע־דעלטע, דעסען אינטערעסאנטען דער פאן גלוקס אונד זעגען בעגלייטעט ווארען, אונד דער זיעדעס צו איינעם דער אנג עזעהענסטען, אפפערוויללינס־טען אונד געפרעגטען מיטגרידער דער הייזיגען ארטראבסעגעגענדע געוואהרען איזט. דאס הייז דעם הערען פראנקל איזט אים עיעלסטען וינגע דעם וואהרעם איינע צופלוכט דער ארמען, אונד נאטרבערפיפטיגען. עס איזט אבער איך דאס הייז דער תורה, דענן דער איינציגע וואהן דעם הייזעס. הערר אדאלף פראנקל איז אין דעם אללע שא־נען איינגעשאפען איינעם עررען מענשען אונד אינגעם ערדען וואהررהאפטיגען ווידען אין זיך פער־איינגט, לייגט מיט איפער אונד הינגעבונג דעם שטודיאם דער תורה אב. אונד דיעזער יינגע מאנן איזט וואהررהאפטיג נכט נור דער שטארין זיינער עלטערן, דערען איינציגעס קינד ער איזט, זאנדערן מיט דעכט איך איינע צוגעדע דער געמינדע. זא וואר דענן אין דיעזעס עכט ייישען הייז אללעס בייזאמען: פראמטיגייט, צופרידענהייט, גלוקס, וואהלטהון אונד איך דאס שטודיאם דער גאטטעס־לעהרע האטטע דא אין הייס געפונדען. דער גאטט־ליכען פארזעהונג דאס עס אבער געפאללען. דיעזען שאנען לייגן דורך אינען שווערען, שווערען אונ־גלוקספאלל צו שטארבען. הערר אדאלף פראנקל וואר דייט בייל־פיפ (9 מאנאטען מיט דער איינציגען טאכטער דעם הערען ה. פ ו נ ק אין אולאאק. אי־נעם עבענזא וואהלבאבגרען אלס אנגעזעהענען אונד דעריגיאזען מאנגעם פערהייראטעט. אונד דיע־זע הייראטה דאס גלוקס דעם הייזעס פראנקל ערסט דעכט פארשטאנדיג געמאכט. דענן דיא

געשיכטע דער נייערען צייט.

(40־טע פארזעטצונג.)

אייך דער פיסס שוואיצענבערג שפראך מיט בע־גייסטערטען וואָרטען צו דעם פערבינדעטען הערען: „דער וויכטיג אינגעלוקליך דעם הייליגען קאמפפס איזט ע־ר שיינען, וואקערע קריעגער! דיא עגנשטיגדע שטונד שלאגט, בערייטט אייך צום שטריט! רוסען, פרייסען, אסטערייכער, איהר קאמפפט פיר אייגע! קאמפפט פיר דיא פרייהייט אייערער אייגענס, פיר דיא אינבאהאנ־גענקייט אייערער שטאמען, פיר דיא אינשטיטוציאנען אייר־ער נאטען — אללע פיר איינען! יעדער פיר אללע! מיט דיעזעס ערהאבענען מאנגלינען רוסע עראפפנעט דען הייליי־גען קאמפף! בריינגט אים, שרייא אין דער עגשטיידענדען שטונד אינד דער זיעג איזט אייער!"

אם 16. אקטאבער בעגאנן דיא געוואלטיגע שלאכט, אין וועלכער דיא פאלקער, דיא פאן פערנען גערעגען אייגענס, פאן דעם מוטטערלאנדישען אונד פאם אטלאנטי־שען אצעאן הערגעגעגאנגען וואָרען, אייף איינעם פונקטע צוזאמענטראפען. אום איבער דאס שוקקזאל אייראפאס ענדליך דיא בלוטיגע ענטשיידונג הערבייצופיהרען; מיט דעכט וויירד דיא דאטער דיא פאלקערשלאכט בייא לייפ־ציג דיא דאטער אייגענס. דיא הארט בערדראהטע שטאדט, וועלכע דען מיטטעלפונקט דיעזער גראססען קריעגס־גייסטען הארדלונג בילדעטע, הארטע דריא שאנע הינ־דורך דען דאנער, וועלכער אים 1400 פייערשלינגען דראנגטע. אייף דריא זייטען צוגלייך ענטבראנטע דער רוס פערבינדעטע קאמפף: דאס גראססע הער דער פערבינדע־טען קאמפפטע אים וויידערשטאנד בייא ו ו ו א ב ו א ו, אין אנדערע טהייל גענען בעיטראגד אים וועס־טען פאן לייפציג בייא ד ר נ ד ע ג א ו ו. בלוטיגער עגר־ליך שלוג אים נאכדען אייגע בעיאנדערע שראנט בייא מ א ק ק ע ר ן.

אם נאכמיטטאג דעם 16. אקטאבער שיען עס, אלס וויא דער קאמפף זיך גענטען דער פראגאזאן עגשטיידען אונד שאן האטטע נאפאלאן אייגע דיעגענבאטטאם אן דען אנגיג פאן אנטטען געשיקקט: אבער עס צי נעט זיך באלד, דאס ער צו צייטיג טייוופיפיס האטטע. אונד אלס זיך דיא זאנגע נייטע, שטארבען דיא הערע בייא וואבאי אם עבען זא וויא בייא דעם בעגינן דעם פירטע־בארען קאמפפס, וואנגענען בלוטיגע בייא מאקערן דיא גראססען: בריטטיילע עפאטטען האטטען. דאס האטטען דיא פרייסען, בעיאנדערס דיא יאקיטשע אבטהיילונג, דען בלוטיגען קאמפף דעם גאנצען קריעגעס צו בעטטעהען; דרייטאל מוסטען דיא דאס דארף אים שווערס נעהמען אונד דרייטאל וואורדע עס איהן עגטריסטען. אבער צוליעטצט בעהיערטען דיא דענאך דען זיעג, וועלכער פיילוך דורך דען טאד אייגער אינגעטיין גראססען אנצאהל טוטהיגער יינגלינגע אונד מאנגער עקיטס וואר.

אם 17. אקטאבער פערזוכטע נאפאלאן נאך איינמאל, דיא אסטערייכער צום אבפאלל אן דען פערבינדעטען צו בעטטעטטען; אבער דער קאיזער פראנץ וואללטע דאפאן נישטס האָרען.

דער 17. גינג אהנע גראססערע וואפפענטהאט אפ־איבער, בייד הערע בעי־ייטטען פיר דען אללגעגדען מאנ דען עגיגיעטען, עגטשיידענדען קאמפף אפ. דיא פע־

נעשיכטע דער נייערען צייט.

(40־טע פארזעטצונג.)

אייך דער פיסס שוואיצענבערג שפראך מיט בע־גייסטערטען וואָרטען צו דעם פערבינדעטען הערען: „דער וויכטיג אינגעלוקליך דעם הייליגען קאמפפס איזט ע־ר שיינען, וואקערע קריעגער! דיא עגנשטיגדע שטונד שלאגט, בערייטט אייך צום שטריט! רוסען, פרייסען, אסטערייכער, איהר קאמפפט פיר אייגע! קאמפפט פיר דיא פרייהייט אייערער אייגענס, פיר דיא אינבאהאנ־גענקייט אייערער שטאמען, פיר דיא אינשטיטוציאנען אי־ר נאטען — אללע פיר איינען! יעדער פיר אללע! מיט דיעזעס ערהאבענען מאנגלינען רוסע עראפפנעט דען הייליי־גען קאמפף! בריינגט אים, שרייא אין דער עגשטיידענדען שטונד אינד דער זיעג איזט אייער!"

אם 16. אקטאבער בעגאנן דיא געוואלטיגע שלאכט, אין וועלכער דיא פאלקער, דיא פאן פערנען גערעגען אייגענס, פאן דעם מוטטערלאנדישען אונד פאם אטלאנטי־שען אצעאן הערגעגעגאנגען וואָרען, אייף איינעם פונקטע צוזאמענטראפען. אום איבער דאס שוקקזאל אייראפאס ענדליך דיא בלוטיגע ענטשיידונג הערבייצופיהרען; מיט דעכט וויירד דיא דאטער דיא פאלקערשלאכט בייא לייפ־ציג דיא דאטער אייגענס. דיא הארט בערדראהטע שטאדט, וועלכע דען מיטטעלפונקט דיעזער גראססען קריע־גייסטען הארדלונג בילדעטע, הארטע דריא שאנע הינ־דורך דען דאנער, וועלכער אים 1400 פייערשלינגען דראנגטע. אייף דריא זייטען צוגלייך ענטבראנטע דער רוס פערבינדעטע קאמפף: דאס גראססע הער דער פערבינדע־טען קאמפפטע אים וויידערשטאנד בייא ו ו ו א ב ו א ו, אין אנדערע טהייל גענען בעיטראגד אים וועס־טען פאן לייפציג בייא ד ר נ ד ע ג א ו ו. בלוטיגער עגר־ליך שלוג אים נאכדען אייגע בעיאנדערע שראנט בייא מ א ק ק ע ר ן.

אם נאכמיטטאג דעם 16. אקטאבער שיען עס, אלס וויא דער קאמפף זיך גענטען דער פראגאזאן עגשטיידען אונד שאן האטטע נאפאלאן אייגע דיעגענבאטטאם אן דען אנגיג פאן אנטטען געשיקקט: אבער עס צי נעט זיך באלד, דאס ער צו צייטיג טייוופיפיס האטטע. אונד אלס זיך דיא זאנגע נייטע, שטארבען דיא הערע בייא וואבאי אם עבען זא וויא בייא דעם בעגינן דעם פירטע־בארען קאמפפס, וואנגענען בלוטיגע בייא מאקערן דיא גראססען: בריטטיילע עפאטטען האטטען. דאס האטטען דיא פרייסען, בעיאנדערס דיא יאקיטשע אבטהיילונג, דען בלוטיגען קאמפף דעם גאנצען קריעגעס צו בעטטעהען; דרייטאל מוסטען דיא דאס דארף אים שווערס נעהמען אונד דרייטאל וואורדע עס איהן עגטריסטען. אבער צוליעטצט בעהיערטען דיא דענאך דען זיעג, וועלכער פיילוך דורך דען טאד אייגער אינגעטיין גראססען אנצאהל טוטהיגער יינגלינגע אונד מאנגער עקיטס וואר.

אם 17. אקטאבער פערזוכטע נאפאלאן נאך איינמאל, דיא אסטערייכער צום אבפאלל אן דען פערבינדעטען צו בעטטעטטען; אבער דער קאיזער פראנץ וואללטע דאפאן נישטס האָרען.

דער 17. גינג אהנע גראססערע וואפפענטהאט אפ־איבער, בייד הערע בעי־ייטטען פיר דען אללגעגדען מאנ דען עגיגיעטען, עגטשיידענדען קאמפף אפ. דיא פע־